

Právní úprava sladění soukromého a pracovního života v České republice a na úrovni Evropské unie

Abstrakt

Sladění soukromého a pracovního života (work-life balance) je důležitým politickým a právním nástrojem, který má podstatný vliv na míru zaměstnanosti, výkonnost pracovníků, míru porodnosti a jiné významné ukazatele. Tato práce se zabývá problematikou work-life balance v unijním a v českém vnitrostátním právu se zaměřením na zaměstnance s pečovatelskými povinnostmi. Cílem je blíže posoudit právní nástroje na podporu rovnováhy těchto dvou sfér života, identifikovat jejich nedostatky, zamyslet se nad možnostmi jejich překonání a zhodnotit vliv unijní právní úpravy na vnitrostátní.

Koncept work-life balance je úzce spjat s problematikou rovného zacházení s ženami a muži. Z tohoto důvodu se práce zaměřuje na ty právní instituty, které jsou genderově neutrální nebo které mohou přispět k překonávání tradičního modelu, dle něhož pečovatelské povinnosti obstarávají především ženy. Zároveň byly vybrány takové instituty, které autorka považuje s ohledem na probíhající odbornou diskusi na úrovni EU i ČR za nejaktuálnější.

První část práce by měla čtenáři usnadnit porozumění konceptu work-life balance v unijní úpravě, a pojednává proto o vzniku a vývoji tohoto konceptu, o legislativních i nelegislativních nástrojích a o judikatuře Soudního dvora EU. Druhá část představuje vnitrostátní právní rámec problematiky work-life balance i rovnosti pohlaví. Třetí (hlavní) část se již zabývá vybranými právními nástroji, které autorka analyzuje především z hlediska platné úpravy, ale připojuje i dílčí úvahy *de lege ferenda*. Postupně je věnována pozornost atypickým formám zaměstnání, důležitým osobním překážkám v práci na straně zaměstnance (včetně hmotného zabezpečení) a jednotlivým právním formám služeb péče o děti. Posuzována je především vnitrostátní právní úprava, ale v menší míře je věnována pozornost i obsahu případných unijních právních nástrojů. V případě nedávno přijatých směrnic, které teprve budou do české vnitrostátní úpravy transponovány, jsou připojeny i úvahy o možnostech jejich provedení do vnitrostátního práva.

Práce poukazuje na komplexnost právní úpravy work-life balance, na její provázanost s jinými společenskými obory a na potřebu ji neustále přizpůsobovat dynamickému společenskému vývoji.

V určitých ohledech může unijní úprava posloužit českému zákonodárci jako inspirace, jak vnitrostátní úpravu work-life balance posílit i nad rámec minimálních požadavků unijního práva.